כל המנחות באות מצה פרק חמישי מנחות סא.

מרבה אני שאר מנחות שבאות בגלל עצמן ומוציא אני מנחת נסכים שאינה באה בגלל עצמה והלא מנחת כהנים ומנחת כהן משיח באות בגלל עצמן יכול יהו טעונות הגשה ת"ל והגישה [6] האי מיבעי ליה לגופה שטעונה הגשה מן והגיש והגישה ומה ראית לרבות שאר מנחות ולהוציא מנחת כהנים ומנחת כהן משיח מרבה אני שאר מנחות שיש מהן לאישים ובאות בגלל עצמן ויש מהן לכהנים ומוציא אני שתי הלחם ולחם הפנים שאין מהן לאישים ומנחת נסכים שאינה באה בגלל עצמה ומנחת כהנים ומנחת כהן משיח שאין מהן לכהנים והרים יכול בכלי ת"ל [1] והרים ממנו בקומצו [2] מה הרמה האמור להלן בקומצו אף הרמה האמור כאן בקומצו: **מתני'** אלו טעונות תנופה ואין טעונות הגשה [A] לוג שמן של מצורע ואשמו [2] והבכורים כדברי רבי אליעזר בן יעקב [3] ואימורי שלמי יחיד וחזה ושוק שלהן אחד אנשים ואחד [7] נשים בישראל ולא באחרים [6] שתי הלחם ושני כבשי עצרת [8] כיצד הוא עושה נותן שתי הלחם על גבי שני כבשים ומניח שתי ידיו למטה מוליך ומביא מעלה ומוריד שנאמר [2] אשר הונף ואשר הורם [1] תנופה היתה במזרח [1] והגשה במערב [8] תנופות קודמות להגשות [9] מנחת העומר [10] ומנחת קנאות טעונות הגשה ותנופה לחם הפנים [2] ומנחת נסכים אין טעונות לא הגשה ולא תנופה ר"ש אומר ג' מינין טעונין ג' מצות שתים בכל אחת ואחת [6] ושלישית אין בהן ואלו הן זבחי שלמי יחיד וזבחי שלמי ציבור ואשם מצורע [1] זבחי שלמי יחיד טעונין סמיכה חיים [2] ותנופה שחוטין ואין בהן תנופה חיים [3] זבחי שלמי ציבור טעונים תנופה חיים ושחוטין [2] [ואין בהם סמיכה] ואשם מצורע טעון [3] סמיכה ותנופה חי ואין בו תנופה שחוט: **גמ'** ת"ר [1] [3] והקריב אותו לאשם ואת לוג השמן והניף אותם תנופה מלמד שטעונין תנופה כאחד ומנין [2] שאם הניף זה בעצמו וזה בעצמו יצא ת"ל והקריב אותו לאשם [2] והניף יכול יניף ויחזיר ויניף ת"ל תנופה ולא תנופות [3] לפני ה' במזרח והא אמר [7] לפני ה' יכול במערב אמרי ה"מ מנחה דאיקרי חטאת וחטאת טעונה יסוד וקרן דרומית מזרחית לא היה לו יסוד אבל הכא לפני ה' קרינא ביה: והבכורים כדברי רבי אליעזר בן יעקב: מאי רבי אליעזר בן יעקב [3] דתניא [4] ולקח הכהן [5] [7] לימד על הבכורים שטעונין תנופה דברי רבי אליעזר בן יעקב מאי טעמא דראב"י [1] גמר יד יד משלמים כתיב הכא ולקח הכהן הטנא מידך וכתיב התם [5] ידיו תביאנה מה

ובאות בגלל עצמן. הוא לא צריך להאי טעמא דמטעמא דיש מהן לכהנים מימעטא מנחת נסכים כמו מנחת כהנים דכולן למזבח ואין מהן לכהנים ולא נקטיה אלא משום דנקטיה בריש דמעטא זה אחר זה: **ומנחת** כהנים ומנחת כהן משיח. שאין מהן לכהנים במתניתין פירשתי הא דתלי טעמא לפי שאין בהן קמיצה: **ה"מ** מנחה דאיקרי חטאת וחטאת [1] טעונה יסוד כו'. בזבחים בפרק קדשי קדשים (דף סג:) אמרינן חטאת קרויה מנחה ומנחה קרויה חטאת מה חטאת טעונה לפון אף מנחה טעונה לפון ומה מנחה בקרן מערבית דרומית אף חטאת בקרן מערבית דרומית ופירש שם בקונטרס דאותה גירסא משובשת [A] אלא חטאת הטוף טעונה לפון למליקה כדקאמר לעיל דאותן בלפון ולא כן עוף טעון לפון ולא מנחה לקמיצה טעונה לפון וא"ת מנחת חוטא חוקה מן השאר [2] ולחטאת בהמה מקום לה הוה לאיתויי אמתני' [A] דקתני התם לעיל המנחות נקמצות בכל מקום בעזרה חוץ ממנחת חוטא ועוד [2] אפשר חטאת הטוף הבאה בלולות תחת חטאת בהמה אינה טעונה לפון שהרי נעשית בקרן מערבית דרומית מנחה הבאה תחת חטאת הטוף תטעון לפון ועוד קשה דבפרק איזהו מקומן (שם מט:) מוכח דחטאת [3] הטוף דטעונה לפון מעולה הוי היקש אם כן היכי אמית מנחה והדר יליף מחטאת וכי דבר הלמד בהיקש חוזר ומלמד בהיקש ופירש שם בקונטרס דגרסה לו דגרסינן מה חטאת פסולה שלא לשמה אף מנחה פסולה שלא לשמה וקשה לפירושו דודאי מעיקרא אמרי' לעיל בפ"ק דמכילתין (דף ד.) כשלמא מנחת חוטא חטאת קרייה רחמנא אלא מנחת קנאות כו' אבל במסקנא אמרינן אלא מנחת חוטא ומנחת קנאות דמעולה לפון דפסולות בשלא לשמן מגלן חטאת טעמא מאי דכתיב בה היא הי נמי כתיב בה היא וה"ל חיים גרים מה חטאת [1] טעונה יסוד דכתיב (ויקרא ה) והנאמר בדם ימלה אל יסוד המזבח אף מנחה טעונה הגשה כנגד היסוד לאפוקי קרן דרומית מזרחית דלמוכה הכא דמלאיקרי חטאת נפקא וא"ת ומאי מנחות מגלן וכי תימא מדאיתקוש כל המנחות לחטאת ואשם נפ' לו אם אהרן ולפיכן מסיני הדם שטעונין יסוד א"כ מנחת חוטא נמי מיפוק לי מהתם ועוד מגלן דמקשינן לשייריס לקשיינהו לתחילת דמיס דלא בעו יסוד בחטאת וי"ל דכתיב לפני ה' יא] אמנחת חוטא וכבל המנחות נמי כתיב לפני ה' כי היכי דהאי לפני ה' כנגד היסוד האי נמי כנגד היסוד ולא גזירה שוה ממש היא דדבר הלמד בהיקש מיבעיא לן אי מחזר ומלמד בג"ש אי לא אלא גלוי מילתא בעלמא: **אבל הבא לפני ה' קרינא ביה.** תימה דבזבחים פרק קדשי קדשים (דף נח. ושם) וביומא בפרק טרף בקלפי (דף מה:) גבי גחלים של יום הכפורים משמע דלא מיקרי לפני ה' אלא במערב וכן גבי נר מערבי בפ' שתי הלחם (לקמן נח:) והכא גבי תנופה אמר לפני ה' במזרח וכן גבי שחיטה כתיב (ויקרא ה) לפני ה' ושרי בכל מקום בעזרה ויש לומר דשחיטה ותנופה לוג ואשם כתיב (שם יד) לפני ה' למעוטי מחוץ לתנופה

מה

מרבה אני שאר מנחות. שהרי דומות לאלה: **שיש מהן כו' ויש מהן לכהנים השירים** [1]. והרים בתותה פרשה כתיב [2] והרים הכהן מן המנחה וגו': **יכול בכלי ת"ל.** במקום אחר (ויקרא ו) והרים ממנו בקומצו ויליף הרמה הרמה לג"ש: **מתני' לוג ואשם למצורע** [A]. כתיב בהו (שם יד) והניף אותם: **והבכורים כדברי ר' אליעזר בן יעקב.** דשמעי' ליה בעלמא (סוכה דף מז:) דאמר בכורים טעונין תנופה: **ואימורי שלמי יחיד וחזה ושוק.** כתיב בהו שוק התרומה וחזה התנופה על אמי החלבים יביאו להניף תנופה וגו' (ויקרא י): **אחד שלמי אנשים ואחד שלמי נשים בישראל ולא באחרים.** מפרש בגמ' [ע"כ]: **שתי הלחם ובכשבי עצרת.** כתיב בהו [1] והניף הכהן אותם על לחם הבכורים תנופה וגו'. שנאמר בשלומים (שמות כט) אשר הוקף ואשר הורם ולעיל מייתי כתיב והנפת אותם תנופה כל הני תנופות לומר שמוליך ומביא ומעלה ומוריד. ל"א [A] מהוקף והורם דשלומים יליפי' לשאר תנופות: **במזרח.** כלומר אפי' במזרחו של מזבח יכול להניף וכ"ש במערבו דקרוב יותר להיכל: **הקנאות קודמות להגשות.** תמילה מניף ואח"כ מגיש ובמנחת העומר ומנחת קנאות שיש בהן תנופה והגשה ומנין שהתנופה קודם דכתיב במנחת סוטה והניף את המנחה לפני ה' והדר והקריב אותה אל המזבח (במדבר ה): **מנחת העומר וקנאות.** כתיב בהו תנופה [1] ולעיל (שם:) יליפינן להו הגשה: **שאשם מינין.** שלמי יחיד ושלמי ציבור דהן בכבשי עצרת ואשם מצורע טעונין בין שלשתן שאשם מצות [1]: **שתים.** מצות משאשם יש בכל מין ומין והשלישי אין בהם לאין בכל מין אלא שתים: **שלמי יחיד.** כתיב בהו סמיכה בויקרא [ג] [3] ותנופה שחוטין [כתיב בפ' צו] [2] בחזה ושוק שלהן [1] [3]: **[שלמי ציבור.** טעונין תנופה חיים בפרשת אמור [2] ושחוטין] דגמרי' להו [2] משלמי יחיד אבל סמיכה לא כדמפרש בגמרא [שם:]: **אשם מצורע.** כתיב ביה תנופה חיים דכתיב והניף אותם בזאת תהיה תורת [ויקרא יד] וסמיכה גמרינן לכל קרבנות היחיד בפרק שני מדות (לקמן נג.) אבל לא תנופה שחוט כדמפרש בגמ' [שם:]: **גמ' והניף אותם.** אלוג ואשם כתיב: **ת"ל והקריב אותו לאשם ואת לוג השמן והניף.** דמשמע והניף אלוג לחודיה קאי: **יכול יניף.** שתיהן כאחד ויחזור ויניף כל אחד לעצמו לקיים מה שנאמר ואת לוג השמן והניף: **ת"ל תנופה.** לדרשא דהוי ליה למכתב והניף אותם: **לפני ה' במזרח.** כלומר אפילו במזרח קרינן ביה לפני ה': **האמרת.** בהקומץ רבה (לעיל יט.) גבי הגשה דמנחה לפני ה' דהיינו במערב: **ה"מ מנחה דאיקרי חטאת.** (ויקרא ו) קדש קדשים היא כחטאת: **וחטאת טעונה יסוד.** דכתיב בה (שם) ואת כל הדם יפסוך אל יסוד וגו': **וקרן מזרחית דרומית לא הוה ליה יסוד.** כדאמרינן במס' מדות (דף לה:) היסוד היה מהלך על פני כל הלפון ועל פני כל המערב אוכל בדרום אמה אחת דהיינו קרן מערבית דרומית דה"ל יסוד ובמזרח אמה אחת דהיינו לקרן לפונית מזרחית נמצא אלא היה היסוד לכל רוח מזרחית אלא אמה אחת לצד קרן מזרחית לפונית ולרוח דרומית נמי אין יסוד אלא אמה אחת לצד מערבי נמצא שאין יסוד לקרן מזרחית דרומית ומנחה לא סגי דלא מיקריב ליה בדרום כדכתיב אל פני המזבח [ויקרא ו] בדרום כדאמר בהקומץ [רבה] (לעיל יט.) הלכך על כרחך בעינן מערבית דרומית מערב משום יסוד ודרום משום אל פני דהיינו דרום שבו הכבש: מה

עין משפט נר מצוה

סז א מי' פ"ד מהלכות מחוסרי כפרה ה"ב:
סז ב מי' פ"ד מהלכות ביכורים הלכה ה:
סח ג מי' פ"ט מהלכות מעה"ק הלכה ו:
סט ד מי' פ"ט שם הלכה מ ופ"ט:
ע ה מי' פ"מ מהל' תמידין ומוספין הל' יא:
עא ו מי' פ"ט מהל' מעה"ק הל' ו ופ"מ מהל' תמידין ומוספין הלכה יא:
עב ז מי' פי"ב מהל' מעה"ק הלכה ו:
עג ח מי' שם פ"ט הלכה מח:
עד ט מי' פ"ו מהלכות תמידין ומוספין הלכה יב:
עה י מי' פ"ט מהלכות מעה"ק הלכה עז:
עו כ מי' פ"ב שם הלכה ה:
עז ל מי' פ"ב שם הלכה ו:
עח מ מי' פ"ט שם הלכה י:
עט נ מי' פ"מ מהלכות תמידין ומוספין הלכה יא:
פ ס מי' פ"ב מהלכות מעה"ק הלכה י:
פא ע מי' פ"ד מהלכות מחוסרי כפרה הלכה כ:
פב פ מי' שם ופ"מ מהל' תמידין ומוספין הלכה יא
עי' כ"מ:
צ [מי' פ"ב מהלכות נכורים הלכה יב]

תורה אור השלם

1. והרים ממנו בקמצו מלאת המנחה ומשמנה ואת כל הלבנה אשר על המנחה והקטיר המזבחה ריח ניחוח אזכרתה לה׳׳:
ויקרא ב ח
2. וקדשתו את חזה התנופה ואת שוק התרומה אשר הונף ואשר הורם מאיל המלאים מאשר לאהרן ומאשר לבניו:
שמות כט כז
3. ולקח הכהן את הכבש האחד והקריב אתו לאשם ואת לג השמן והניף אתם תנופה לפני ה׳׳:
ויקרא יד יב
4. ולקח הכהן השנה מידך והניחו לפני מזבח ה׳ אלהיך: דברים כו ד
5. ידיו תביאינה את אשי ה׳ את החלב על החזה יביאנו את החזה להניף אתו תנופה לפני ה׳׳:
ויקרא ז ל

שיטה מקובצת

א) והגישה והא אפיקתיה מן כו׳ והיכוה האי מיבעי ליה לגופיה שטעונה הגשה נמחק; ב) מתיבות מה הרמה עד מתני׳ בס״א אינו: ג) וא׳ והשלישית: ד) תיבות והקריב אותו לאשם ואת לוג השמן נמחק: ה) הכהן המנא מידך והניחו: ו) מצות סמיכה תנופה חיים שנופה שחוטין: ז) שלהן. בצו את אהרן שלמי צבור כתיב בהו תנופה חיים והניף אותם הכהן דהיינו חיים ותנופה שחוטין דגמרי׳: ח) טעונה יסוד. פרשיי דכתיב קודש קדשים היא כחטאת דאין זו סברא למילף מנחה משירים דחטאת דאינו עיקר לכן פירש הרב ר׳ חיים מנחה איקרי חטאת דכתיב במנחת חוטא חטאת היא מה חטאת טעונה יסוד דכתיב הטוף דכתיב והנשאר בדם ימצה אל יסוד המזבח ודסברא היא למילף מחטאת הטוף אחרי מנחת חוטא הוא בדלי דלות במקום חטאת הטוף דמהאי טעמא מיתרצא גירסא זו בזבחים. תוס׳ מהרי״ם: ט) תיבת הטוף נמחק: י) חטאת הטוף: יא) במנחת חוטא:

מסורת הש״ס

ו) סוכה מ:, ב) ל״ק, ג) נ״ר רש״י לשם ותת לב הסמן], ד) [נכתים סב: לעיל יט: סוטה יד:], ה) מנחות מז: מכות יח:, ו) קדושין לו: סוטה יט:, ז) הכורים הש״ר. ל״ק, ח) [ויקרא כג], ט) ל״ל של מצורע, י) [ויקרא כג], כ) וכי׳ הש״ר. ל״ק, ל) [מנחת העומר ויקרא כג. מנחת קנאות במדבר כו], מ) [ויקרא ז], נ) שלהן הש״ר אמ״כ ד״ה ומאי שלמי צבור כתיב בהו תנופה חיים והניף הכהן אותם הכהן דהיינו דגמרינן לה. ל״ק, ס) [שם כג], ע) [לקמן נג.], פ) הכא חטאת הטוף לא טעונה לפון. ל״ק, צ) מנחות ולחטאת כו׳ לשתמי׳ בתמני׳. ל״ק, ק) [כרש״י שם: ליה לאיתמי׳], ר) [שם: ועוד הילקן].

הגהות הב״ח

(א) רש״י ד״ה שתי הלחם וכו׳ ל״א יליפינן מהוקף והורם ומהמלואים: (ב) ד״ה שלמי יחיד וכו׳ ונוקמא הסמ״ד ולחמ״כ ומנחה ל״ג זה פירש״י על שלמי ציבור וק״ל:

מוסף רש״י

שתי הלחם ושני כבשי עצרת כיצד הוא עושה. לאחם שהוא נתן לתוכם יחד חיים מכתיב (ויקרא כג) והניף הכהן אותם על לחם וגו׳ על שני כבשים וגו׳ הכבשים חיים ומנין שתי הלחם על פנה אחי הכבשים דכתיב על לחם הכבורים תנופה על שני כבשים, ומ״ג דרישה דקרא מתמע לאחם מלחם המלואים דלחם המעלה הונף. הריש מוליך ומביא הרים. מעלה. ואין עליה כלום הרים ואלו קרא לאי בכבשי עצרת כתיב אלא המלואים ומיהו כל תנופות ליפינן מינה (סוכה דף:). לפני ה׳. הקרב אותה כדי אהרן לפני ה׳ הייני שמגיעה למזבח (במדבר סה:). יכול במערב. נקיר מערבי של מזבח דהייני לפני ה׳ כנגד פתח היכל דהיכל במערב ידיו תביאנה. נגעלים דשלמים כתיב נמי תנופה דכתיב בפסיפה להניף אותו תנופה ונו׳ (סוכה מז:).

רבינו גרשום

והרים. הכהן מן המנחה את אזכרתה יכול בכלי ת"ל בצו את אהרן והרים ממנו בקומצו אף כאן בקומצו: והניף אותם תנופה לכבש האשם ולוג השמן יכול הואיל וכתיב אותו וכתיב אותם שיניף בתחלה זה בפני עצמו וזה בפני עצמו ויניף כאחת ת"ל תנופה: ולא תנופות: והאמרת לפני ה׳ במערב כדאמרן בהקומץ והקריב אותה בני אהרן לפני ה׳ במערב: דאיקרי חטאת. כתיב קדש קדשים היא כחטאת ובאשם: וקרן מזרחית דרומית לא היה לו יסוד כדתניא היסוד היה הולך על פני כל הצפון כולו ועל פני כל המערב כולו ואוכל בדרום אמה ובמזרח אמה ופשוט הכי מגישה בקרן מערבית דרומית דהוה ליה יסוד אלא הכא לפני ה׳ קרינא ביה דהייני נמי מזרח ועוד בפקום שראשן בעלים לבוא ולהניף דהייני במזרח:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com